

NORSK SELSKAP FOR ALMENMEDISIN**ÅRSMELDING 01.10.1985-30.9.1986****1. Styret.**

Fra 1.1.1986 har styret hatt følgende medlemmer:

Tor Anvik

Christian Borchgrevink

Signe Flottorp (kasserer)

Anne Hensrud

Ola Lilleholt (sekretær)

Olav Rutle (formann)

Jo Telje (nestformann)

Varamedlemmer:

Inger Marie Steinsholt

Irene Hetlevik

Dag Søvik

Jens Ragnar Eskerud

Bjørn Tansem

Aage Bjertnæs

Det er holdt seks styremøter, ett i forbindelse med årsmøtet i Tromsø, de andre ved Institutt for almenmedisin i Oslo. Ole Bjørn Herland har møtt på to styremøter som observatør for Aplf/Fagutvalget. Jens Eskerud som også er medlem i Fagutvalget, har møtt to ganger. Terje Wigen, observatør fra Oll, har ikke møtt på noe styremøte.

2. Sekretariat.

May-Brith Mandt ved Institutt for almenmedisin i Oslo har fungert som sekretær ca. en dag i uken. Når tiden har blitt for knapp har hun også skjøtt på med sin fritid. NSAM er henne således stor takk skyldig for det arbeid hun gjør og den velvilje hun viser. Høsten 1985 søkte NSAM Den norske lægeforening om støtte til sekretariat. Svaret var negativt under henvisning til at de spesialforeninger som fikk støtte (Oll, Aplf, Osf, Psl) sto i en spesiell stilling, og at en ikke kunne gi flere spesialforeninger økonomisk støtte uten at dette ville få konsekvenser for Lægeforeningens forpliktelser overfor alle spesialforeninger.

3. Medlemmer.

Pr. 30.9.1986 hadde 632 meldt seg inn i Selskapet. Det er en økning på 75 fra 30.9.1985. Pr. 30.9.1986 hadde imidlertid bare 353 betalt kontingent for 1986. Grunnen til det kan være dårlig valgt tidspunkt for utsendelse av kontingentkrav, samtidig med sen purring. En kan heller ikke se bort fra at NSAM har tapt noe av nyhetens interesse og at tidligere medlemmer er avventende med nye innbetalinger før de ser hva de får igjen for medlemskapet.

4. Økonomi.

Som en konsekvens av forrige punkt, og som regnskapet viser, er økonomien for NSAM nokså stram. Styret har arbeidet bevisst med å holde utgiftene så lavt som mulig. Det er imidlertid grenser for hvilke aktiviteter som kan settes i gang når en hele tiden må presisere at NSAM ikke kan støtte aktivitetene økonomisk. Vår representasjon i internasjonale fora lider også under dette, da en vanskelig kan be representantene reise for egen regning.

Som sist år har firmaet Glaxo A/S stått for utsendelse av Scandinavian Journal of Primary Health Care. Vi har benyttet sjansen til å sende meddelelser til medlemmene sammen med tidsskriftet. Det kan diskuteres om dette er den beste måten å få kontakt med medlemmene på, men det har i alle fall spart NSAM for arbeid og en god del utgifter.

5. NSAM's Fond.

NSAM's Fond er nå på kr. 117.478,65. Kr. 95.000.- er plassert i Bykreditt-obligasjoner for å få størst mulig rente. Rentene av Fondet er tenkt utdelt en gang pr. år ifølge Fondets statutter. Styrets forslag til statuttene er vedlagt, og styret ber årsmøtet godkjenne disse. Når statuttene er godkjent, vil styret oppnevne et fondsstyre på tre medlemmer, to fra NSAM og en fra Sosialdepartementet.

6. Årsmøtet 1985.

Årsmøtet 1985 ble holdt i Tromsø 26. oktober. Det hadde meldt seg 67 deltakere, 43 deltok på årsmøtet. Årsberetning og regnskap ble godkjent uten alvorlige innvendinger. Kontingenten ble hevet fra kr. 150 til kr. 200. Styret hadde foreslått endel endringer i lovene, vesentlig for å tilpasse lovene til Lægeforeningens lover. Alle endringer ble vedtatt av årsmøtet. Endringene er senere vedtatt av Sentralstyret i Lægeforeningen. Sentralstyret vedtok imidlertid ikke NSAM's forslag om å bruke leder i stedet for formann. Styret i NSAM har anket avslaget inn for Landsstyret i Lægeforeningen. Det ble valgt en valgkomite som skulle fungere fram til årsmøtet 1987. Etter årsmøtesakene ble Utpostens første Essay-pris utdelt. Den fortjente vinner var Jørgen Jørgensen med essayet "Sykdom og helse. Trenger vi nye paradigmer?" Årsmøtet ble avsluttet med en diskusjon om "Kontinuitet - et gode eller en ulykke?" der Tor Anvik hadde en spennende innledning til debatten. Og til tonene av Ravels "Bolero" og stormkastene over Kvalsundbrua forlot forsamlingen et vellykket årsmøte.

7. Kongsvoll-seminaret.

Dette ble avviklet for tredje gang 24.-26. april. For første gang var det åpent for alle. Antall påmeldte kan knapt sies å overstige alle forventninger, men kurset ble fulltegnet. Både de faglige og kulturelle innslag var spennende og interessante, og heller ikke dette året kan noen ha reist fra Kongsvoll uten den gode følelsen av inspirasjon og samhold. Seminaret vil også neste år være åpent, og datoen er 7.-9. mai.

8. Internasjonale forbindelser.

WONCA holdt sin 11. verdenskongress i London 1.-6. juni 1986. I samarbeid med Apf arrangerte NSAM fellesreise til kongressen. På fellesreisen deltok det 52 personer, men en rekke nordmenn reiste på annen måte, slik at den samlede norske kontingent var på ca. 100.

Bent Guttorm Bentsen sto på valg i WONCA Executive (sentralstyret). NSAM foreslo ham gjenvalgt, men han falt ut ved den endelige votering. Nordisk representant i Executive ble Perti Kekki fra Finland. Magne Nylenna representerte NSAM ved valgene, og han sitter nå som medlem i WONCA Council (landsstyret). Bent Guttorm Bentsen ble gjenvalgt i klassifikasjonskomiteen, en komite som høstet lovord for sitt arbeid.

Årsmøtet 1985 i Tromsø anbefalte kollektivt medlemskap i SIMG, den europeiske almenpraktikerorganisasjonen. NSAM's medlemmer er nå kollektivt innmeldt i SIMG, noe som innebærer redusert kongressgebyr ved SIMG's kongresser (bl.a. i Klagenfurt) og redusert pris på SIMG's tidsskrift. Arne Ivar Østensen har vært NSAM's observatør i SIMG's styre. Han har trukket seg fra dette verv, og styret vil overfor årsmøtet foreslå Ola Lilleholt som NSAM's representant. SIMG's styre har forespurt NSAM om de kan arrangere vårkongressen 1988. Styret har stilt seg positive til dette, og arrangementskomiteen vil bli oppnevnt så snart vi får endelig beskjed fra SIMG.

Dag Søvik er NSAM's representant i The New Leeuwenhorst Group. De planlegger en konferanse i Leeuwenhorst for å feire sitt fem-års jubileum. NSAM er invitert til å foreslå to representanter i tillegg til Dag Søvik som deltakere på kongressen. New Leeuwenhorst arbeider med utdannings-spørsmål innen almenmedisin.

Dag Bruusgaard er NSAM's representant i European General Practice Research Workshop (EGPRW). Han har de to siste årene fungert som leder for denne gruppen. Gruppen arbeider med forskningsspørsmål innen almenmedisin. De møtes to ganger årlig og har de siste årene hatt ansvaret for en forskningsdag på SIMG's kongress i Klagenfurt. Siste året har de også arrangert et forskerkurs for italienske almenpraktikere. Styret har vedtatt å støtte arbeidet i EGPRW med et årlig tilskudd på 50-60£.

NSAM's medlemmer kan bli assosierte medlemmer i Royal College of General Practitioners i England med en betydelig rabatt i kontingenten. Som assosiert medlem får en gratis Journal of Royal College of General Practitioners, en rekke andre skrifter som det engelske Selskapet utgir, og mulighet for billig overnatting i London. For å gjøre det enkelt å søke slikt medlemskap har NSAM laget en "pakke" som inneholder nødvendig orientering og de skjemaer en har bruk for. Denne "pakken" får en tilsendt ved å henvende seg til sekretariatet.

For å unngå at samme person blir sittende i samme verv i mangfoldige år har styret bestemt at representanter som oppnevnes som medlemmer av, eller observatører i, internasjonale fora skal ha en funksjonstid på fire år der funksjonstiden ikke er fastsatt fra annet hold.

9. Tidsskrifter.

Styret har besluttet å tegne kollektivt abonnement på Scandinavian Journal of Primary Health Care også for året 1986/87. Det betyr at tidsskriftet er inkludert i medlemskontingenten. Dette er litt av en gavepakke til medlemmene, da et abonnement på tidsskriftet alene koster 390 kroner.

Bent Guttorm Bentsen ønsker å gå av som norsk redaktør for Scandinavian Journal of Primary Health Care ved årsskiftet. Styret har foreslått Even Lærum som NSAM's representant i den norske redaksjonskomiteen og at han også tar på seg vervet som norsk redaktør.

NSAM har forhandlet med Practicus, medlemsbladet til DSAM, om et billig abonnement for NSAM's medlemmer. Medlemmene kan nå abonnere på Practicus for kr. 80.- pr. år, som er lik produksjonsprisen.

NSAM har også forhandlet med Månedskrift for praktisk lægegering om redusert abonnementspris. Vanligvis koster det kr. 230.- å abonnere på dette tidsskriftet, som trolig er det mest praksisrelevante tidsskriftet i Norden idag. Nå kan NSAM's medlemmer få et abonnement for kr. 190.-, også det lik produksjonsprisen.

Som nevnt i forrige punkt kan medlemmer av NSAM bli assosierte medlemmer i Royal College of General Practitioners til redusert pris. Tidsskriftet til Royal College of General Practitioners, et velrenomert almenpraktikertidsskrift, er inkludert i denne prisen.

10. Underutvalg.

Forskningsutvalget. Årsmelding er vedlagt.

Publiseringsutvalget. Årsmelding er vedlagt.

Selvevalueringsutvalget. Utvalget har hatt følgende medlemmer: Per Wium (leder), Gunnar Tellnes, Sten Erik Hessling og Olav Rutle. Utvalget er supplert med et nytt medlem fra sommeren 1986, Torunn Grønvik.

Utvalget har fortsatt samarbeid med NMD. Ut av dette samarbeidet har det til nå kommet et tilbud som synes vellykket. Det går under navnet Apotekstatistikk, og det dreier seg om et prosjekt hvor leger som sogner til samme apotek kan få salgsstatistikken for dette apoteket satt opp mot fylkesgjennomsnitt og landsgjennomsnitt. Således kan legene vurdere og

diskutere medikamentprofil og medikamentforbruk for sitt område i forhold til andre. Tilbudet egner seg best for steder hvor det er klart definert hvilke leger og hvor stor befolkning som sogner til dette apoteket. Apotekstatistikken har imidlertid også vært forsøkt ved et storbyapotek med absolutt utbytte for deltakende leger.

Et annet tilbud om å ta kopi av reseptene sine for deretter å la NMD registrere dem og returnere resultatene har til nå vist seg mindre vellykket. Delvis på grunn av at det skal en relativt lang registrering til for å få et stort nok materiale som kan si noe om praksisen, dessuten har NMD hatt problemer med å presentere resultatene på en god og pedagogisk måte. Ca. 50 leger har deltatt i en slik reseptregistrering, og signalene fra noen av dem tyder på at prosjektet må bearbeides, eventuelt omlegges før det er godt nok. Som et ledd i denne utviklingen er det nå i gang et forsøk kalt diagnose-reseptundersøkelsen. Den skal fortelle noe om forholdet mellom indikasjon og medikamentvalg.

Et tredje forsøk som er i gang er tenkt å bli et tilbud til sykehjemmene. De skal få registrere sitt medikamentforbruk og få resultatene tilbake sammenlignet med andre sykehjem. 12 sykehjem er med i et forsøk, og det er håp om at dette kan bli et tilbud for alle interesserte sykehjem.

Utvalget arbeider ellers med å utvikle små registreringsskjemaer som leger, eller grupper av leger (f.eks. grupper i veiledet almenmedisin), kan bruke for å evaluere sin praksis. Det kan være pasientenes syn på praksisen, registrering av kontakter eller laboratorieprøver, eller registrering av hvordan legen behandler spesielle tilstander. Håpet er å få til flere slike enkle registreringsskjemaer som kolleger kan bruke etter behov og lyst. Det er ikke tenkt at skjemaene skal bearbeides sentralt, men at legen selv kan summere og vurdere resultatene.

Det er gjort en henvendelse til spesialitetskomiteen i almenmedisin om å utvikle et system for at litteraturstudier skal telle i videre/etterutdanningen. Viser spesialitetskomiteen interesse for saken vil utvalget gå videre i dette arbeidet.

Journalutvalget. Av forskjellige grunner har det tatt noe mer tid enn beregnet å få Journalutvalgets arbeid ferdig. Utvalget regner imidlertid med at en rapport skal være klar for utsendelse til høring innen midio oktober. Journalutvalgets arbeid ender opp med et forslag til journalsystem for almenpraksis. Dette vil ligge nær opptil Arkivett-systemet, og det er derfor innledet forhandlinger med Bergersen trykkeri og forlag om å inkorporere NSAM's journalsystem i Arkivett-journalen. Dessuten har Bergersen forlag tilbudt seg å bidra til offentliggjøring av rapporten fra Journalutvalget.

Kreft/almenpraktiker-gruppen. Gruppen er et samarbeidsorgan mellom Landsforeningen mot Kreft og NSAM. Det program og de intensjoner gruppen startet opp med er langt på vei fullført. Det er startet kursserier om kreft i almenpraksis, det er utarbeidet en håndbok som er utgitt i Almenpraktikerbiblioteket, det er opprettet korttidsstillinger for almenpraktikere på onkologiske avdelinger, og det er startet forskningsprosjekter om kreft i almenpraksis. Fordi gruppen har nådd de mål den satte seg i startfasen, har aktiviteten vært mindre det året som har gått. Den vesentligste aktiviteten har vært å følge opp de tiltak som er startet. Gruppen er svært mottakelig for forslag til nye aktiviteter og oppgaver.

Kommunikasjonsutvalget. Utvalget er opprettet med tanke på å vurdere og forbedre den kommunikasjon og de kommunikasjonsmuligheter som finnes mellom almenlegen og alle instanser almenlegen samarbeider med. Blant annet var det tanken at utvalget skulle se på den utrolige mengde og variasjon som finnes på skjemaområdet, et hyppig brukt kommunikasjonsmiddel. Dessverre har de oppnevnte medlemmene ikke funnet tid til å gå løs på denne oppgaven enda, men lysten og interessen vil trolig frembringe et initiativ innen neste årsmøte.

11. Referansegrupper.

For å utvikle faget almenmedisin og for å spre kunnskap til almenpraktikere på ulike områder har NSAM opprettet en rekke referansegrupper. Hovedformålet for disse gruppene er:

Å øke almenpraktikernes kunnskap og kyndighet i det aktuelle fagfelt. Dette kan gjøres ved:

1. Holde seg orientert i fagfeltet og være ressurspersoner som NSAM og andre kan henvende seg til.
2. På ulike måter gjøre almenpraktikerne kjent med nyheter og utvikling i fagfeltet, f.eks. ved å lage kurspakker, lage oversiktsartikler o.s.v.
3. Drive eller initiere forskning på fagområdet.
4. Utarbeide handlingsprogram for almenpraktikere dersom dette er aktuelt for fagområdet.

Det er tatt initiativ til følgende referansegrupper:

Diabetes. (Kontaktperson Kristian Midthjell) Denne gruppen har arbeidet med og prøvet ut kontrollskjema for diabetikere for bruk i journalen. Videre arbeider den med et handlingsprogram for diabetes.

Hjerte/kar-sykdommer. (Kontaktperson Jostein Holmen) Gruppen har i første omgang konsentrert seg om et handlingsprogram for hypertoni. Dette vil i samarbeid med Gruppe for helsetjenesteeffektivisering bli delt ut gratis til alle almenpraktikere. Gruppen tar senere sikte på å arbeide videre med andre deler av hjerte/kar-problematikken.

Helseopplysning. (Kontaktperson Helge Worren) Gruppen er etablert og har utvekslet endel synspunkter pr. brev. De tar sikte på å møtes høsten 1986 for å diskutere mer konkrete arbeidsoppgaver.

Klinisk sexologi. (Kontaktperson Kjell-Olav Svendsen) Denne gruppen har 8-10 medlemmer som til nå har hatt månedlige møter for å skolere seg selv innenfor problemområdet. De håper å danne en stabil gruppe som etter hvert kan drive mer utadrettede aktiviteter med kursopplegg, forskning og lignende.

Utenom disse fire gruppene er det nylig etablert, under etablering eller forsøk på å etablere referansegrupper i følgende emner (kontaktperson i parentes):

Svangerskapsomsorg (Reidun Førde)
Somatoforme tilstander (Pål Hartvig)
Skolelegetjenesten (Anders Grimsmo)
Helsestasjonstjenesten (Frode Heian)
Trygdemedisin (Gunnar Tellnes)
Urinveissykdommer (Even Lærum)
Klinisk kjemi i almenpraksis (Kjell Johansen)
Diagnostikk/beslutningsteori (Svein Bratland)
Astma/allergi

For spesielt interesserte personer er det trolig fortsatt anledning til å melde seg på i de nevnte grupper. Styret vil stadig vurdere å opprette nye referansegrupper - på eget initiativ eller på initiativ fra andre. For øyeblikket er det kanskje likevel viktigst å få igang de gruppene som er i startfasen.

12. Evaluering av praksis.

En måte å få evaluert sin egen praksis på er å be en kollega på besøk, la kollegaen gå gjennom praksisen, kontor, venterom, laboratoriet, kartoteksystemet og lignende - og så få kollegaens vurdering av hva som er godt og dårlig. Ideen stammer fra Steinar Westin som har gjort dette på sine sommervikariater i almenpraksis. For å øke sjansen for at en slik evaluering skal bli vellykket har NSAM tatt initiativ til å få laget en håndbok eller en rettleiding for slike praksisbesøk. Trygve Aanjesen har tatt på seg å lage en slik rettleiding.

13. Medarbeiderens etterutdanning.

Vi er selv opptatt av å holde oss faglig ajour, men til nå har vi vist liten interesse for våre medarbeideres faglige utvikling og oppdatering, til tross for at medarbeiderne ofte er vårt ansikt utad og utgjør en vesentlig del av det tilbud vi gir pasientene. En praksis kan aldri få høy kvalitet uten at medarbeiderne er dyktige og faglig på høyden. Vi leger har et stort ansvar her, dels fordi vi er faglig overordnet, dels fordi vi ofte er arbeidsgivere. NSAM har tatt initiativ til en gruppe som skal arbeide med etterutdanningsspørsmål for medarbeiderne. Gruppen består av to representanter fra NSAM, en representant fra Fagutvalget/Aplf, en representant fra Legesekretærforeningen og en fra Sykepleierforbundet. De har fått som oppgave å kartlegge eksisterende etterutdanningstilbud, skissere behovet for slik etterutdanning og komme med forslag til hvordan dette behovet kan dekkes.

14. Den oppbrukte lege.

Endel leger føler seg nedkjørt og oppbrukt. Dette kan resultere i faglig utilstrekkelighet og sosiale problemer. Almenleger er trolig en av de mest utsatte. Det er viktig å forebygge dette, eventuelt fange det opp på et tidlig stadium. NSAM har interessert seg for dette problemet og ba Lægeforeningen vurdere mulige tiltak for å hindre en slik utvikling, eventuelt for å hjelpe de som har problemer. Lægeforeningen fattet interesse for saken og har satt ned et utvalg for å se nærmere på dette problemet. Med i utvalget er Tore Koksvik, Arnt Ree, Atle Ronnes og Olav Rutle. Utvalget skal ha sitt første møte 20. oktober.

15. Evaluering av egne konsultasjoner.

I samarbeid med pedagogisk avdeling i Lægeforeningen er NSAM igang med å produsere en instruksjonsvideo for hvordan man kan evaluere sine egne konsultasjoner. Denne vil bli kopiert opp i flere eksemplarer og lånt

ut til interesserte kollegaer eller grupper av kollegaer. Instruksjonsvideoen vil trolig være ferdig i løpet av høsten 1986.

16. Litteraturtjeneste for primærleger.

Våren 1985 etterlyste Janecke Thesen i et brev til en rekke instanser den ansvarlige myndighet for litteraturtjenesten for primærleger. Biomedisinsk bibliotek i Oslo vedkjente seg dette ansvaret og var villig til å gi den nødvendige service, men manglende ressurser vanskeliggjorde en rask bedring. De ba imidlertid om assistanse, både for å finne frem til egnede servicetiltak og for å presse på de riktige instanser for økte ressurser. NSAM mente dette var en naturlig samarbeidsoppgave for Aplf, Oll, NSAM og biblioteket, og foreslo å danne en gruppe som sammen med biblioteket skulle arbeide videre med saken. Denne gruppen består foreløpig av Kari Halldal, Biomedisinsk bibliotek, Janecke Thesen, NSAM, Jostein Ingulfsen, Oslo helseråds bibliotek og Anders Smith, Oll. Aplf har enda ikke oppnevnt noen representant.

17. Medlemsbrev.

Det er sendt ut fire medlemsbrev sammen med Scandinavian Journal of Primary Health Care. Sammen med medlemsbrevene er det også sendt ut endel annen informasjon til medlemmene.

18. Representasjon.

Signe Flottorp er NSAM's observatør i Fagutvalget i Aplf.

Olav Rutle er medlem av Lægeforeningens Landsstyre.

Magne Nylenna er NSAM's representant i Den nordiske kontaktkomite for Den 5. nordiske kongress i almenmedisin på Island 14.-17. juni 1987.

Tor Anvik representerte NSAM på Dansk selskap for almen medicins årsmøte 1985.

Olav Rutle var NSAM's representant ved Nordisk almenlegeseminar på Island september 1986.

Oslo, 8. oktober 1986

OLAV RUTLE